

Datum 27 februari 2019
Onderwerp Advies functie gemeentelijke jongerenombudsman
Steller Mw. M.H.G. Klappe
Aan De leden van de raad van de gemeente Groningen te Groningen

Geachte heer, mevrouw,

In het kader van de transitie jeugdzorg en de inwerkingtreding van de Jeugdwet in 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk geworden voor de uitvoering van de Jeugdwet. De gemeente Groningen heeft deze gelegenheid onder andere benut om meer in te zetten op preventie en de eerstelijns jeugdhulp binnen de gemeente en heeft zich tot doel gesteld om jongeren te informeren en ze bewust maken van de specifieke rechten die zij hebben. Daarnaast vindt de gemeente het van belang dat de stem van jongeren wordt gehoord. Dit heeft onder meer geresulteerd in de benoeming van een gemeentelijke jongerenombudsman eind maart 2017.

In overeenstemming met de gemeentewet, waarin de aanstellingstermijn wettelijk is vastgesteld op 6 jaar, is de jongerenombudsman aangesteld voor een dag in de week gedurende een periode van 6 jaar. Zoals aangekondigd in het raadsvoorstel (kenmerk: 6046351), is de functie na een jaar geëvalueerd om op basis daarvan de raad te adviseren over de wijze waarop de functie voortgezet zou moeten worden. De evaluatie is uitgevoerd door de Directie Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) en aangeboden aan de raad in november 2018 (kenmerk: 7148205). Het advies naar aanleiding van de evaluatie luidde:

“Het is nog te vroeg om over de concrete invulling uitspraken te doen. We adviseren daarom om het oorspronkelijk besluit in stand te houden. Dat betekent dat de gemeentelijke jongerenombudsman een dag in de week blijft aangesteld, met ondersteuning voor die dag. Daarnaast blijven de bevoegdheden van de functie hetzelfde.

Wel adviseren wij de werkgever, commissie van de raad, om na de herindeling met de jongerenombudsman en de ombudsman in gesprek te gaan. Onderwerpen van dit gesprek zijn onder andere het aanscherpen van de opdracht, de functieomvang, de klachtenafhandeling, het werkbudget en de formele relatie tussen ombudsman en jongerenombudsman. Het spreekt voor zich dat de uitkomsten van dit gesprek consequenties kunnen hebben voor de verdere invulling van de functie.”

Evaluatie gemeentelijke jongerenombudsman, p.5, 2018 (kenmerk 7148205)

Conform de afspraken met DMO heeft de jongerenombudsman een jaarverslag opgesteld over de periode 1 juni 2017 tot 31 december 2018. Het jaarverslag wordt tegelijkertijd met dit advies aangeboden aan de raad.

Contactgegevens

Postbus 20001

9700 PB GRONINGEN

Bezoekadres

Kreupelstraat 12

9712 HW Groningen

Spreekuur

Op afspraak

 06 10 43 74 15

In deze brief geef ik op grond van mijn persoonlijke ervaring als jongerenombudsman een advies over de rol en invulling van de functie jongerenombudsman.

1. Opdracht en taken

De jongerenombudsman heeft bij benoeming de volgende opdracht meegekregen:

- De jongerenombudsman is een herkenbaar aanspreekpunt voor jongeren, ouders en professionals.
- De jongerenombudsman maakt jongeren bewust van hun rechten en maakt ideeën, wensen en kansen bespreekbaar.
- Voorstel ter verheldering van de 2de lijns klachtenafhandeling in het jeugddomein.

Gezien de beperkte omvang van de functie, namelijk een dag per week, is de opdracht te breed. Daarnaast wekt de term jongerenombudsman de verwachting dat er sprake zou zijn van onafhankelijke klachtenafhandeling. In Groningen is dit niet het geval en dat roept mijns inziens verwarring op. Een tweede verwachting is dat er sprake zou zijn van onafhankelijk onderzoek uit eigen beweging. Dit is gezien de beperkte functieomvang niet mogelijk. Indien de raad de term jongerenombudsman wil handhaven, zal de opdracht in lijn moeten zijn met de verwachtingen die burgers hebben bij een ombudsman. Ziet de raad geen taak voor de jongerenombudsman als onafhankelijk klachtenfunctionaris en onderzoeker, dan is mijn advies om de functie een andere naam te geven om derhalve te voorkomen dat er valse verwachtingen worden gewekt.

Op persoonlijke titel zou ik de raad willen adviseren om de functie van jongerenombudsman te handhaven en in te vullen conform de inrichting van deze functie in de Metropool Amsterdam, Rotterdam en Den Haag. Daarmee laat de gemeente zien dat kinderen, jongeren, ouders en verzorgers echt serieus worden genomen. Tevens zou daarmee ruimte komen voor noodzakelijk onderzoek naar urgente zaken die zich aandienen en die doorgaans door de gezamenlijke gemeentelijke kinderombudsmannen en de nationale kinderombudsman worden gesignaleerd.

2. Functieomvang

Zoals eerder vermeld in deze brief is de jongerenombudsman aangesteld voor een dag per week en krijgt daarbij ondersteuning voor een dag per week. Op grond van mijn ervaring in deze functie is de opdracht niet naar behoren uit te voeren binnen deze beperkte tijd. Gedurende mijn aanstelling heb ik gemiddeld een extra dag per week in de werkzaamheden gestoken. Noodzakelijke onderzoeken die zich aandienen op grond van signalen, konden helaas niet worden opgepakt.

Indien de raad stevig invulling wil geven aan de functie jongerenombudsman, dan is een taakomvang van minimaal 0,6 fte en een ondersteunende functie (frontoffice en backoffice) van minimaal 0,8 fte noodzakelijk. Dit advies is gebaseerd op de ervaringen van andere gemeenten die beschikken over een eigen kinderombudsman.

3. Facilitaire zaken, huisvesting en personeel

De jongerenombudsman is gehuisvest bij de gemeentelijke ombudsman. De huisvesting is echter niet toereikend en arbo-technisch ongeschikt voor extra medewerkers. Het is belangrijk om dit punt in overweging te nemen bij de toekomstige invulling van de functie. Zorgbelang heeft te kennen gegeven ruimte beschikbaar te hebben voor de huisvesting van de jongerenombudsman.

Formeel is de jongerenombudsman onafhankelijk en valt hiërarchisch niet onder de ombudsman Groningen. De personeelsadministratie is echter wel hiërarchisch ingericht. Deze situatie is onwenselijk gezien de onafhankelijke positie van de jongerenombudsman. Voor de ombudsman Groningen brengt dit bovendien extra werkzaamheden en verantwoordelijkheden met zich mee.

Er is een werkbudget beschikbaar gesteld voor het eerste jaar waarin de jongerenombudsman actief is. Daarna is er geen budget meer beschikbaar gesteld en maakt de jongerenombudsman gebruik van het werkbudget van de ombudsman Groningen. Het beschikken over een gezamenlijk werkbudget is als zodanig niet problematisch, maar er zou gekeken moeten worden naar een aanvulling van het werkbudget van het bureau ombudsman-jongerenombudsman.

Conclusie

Het is belangrijk dat kinderen en jongeren veilig en gezond kunnen opgroeien en zich ontwikkelen. De gemeente heeft daarin niet alleen een belangrijke taak, maar is daarvoor integraal verantwoordelijk. De situatie van een fors deel van de jeugd in Groningen is kwetsbaar, 1 op de 5 kinderen leeft onder de armoedegrens en het aantal kinderen dat gebruikt maakt van de gespecialiseerde jeugdhulp is groot. Het doet recht aan kinderen als de gemeente beschikt over een volwaardige functie jongerenombudsman, met alle bevoegdheden die daarbij horen: klachtenafhandeling, onderzoek uit eigen beweging en het toezien op de naleving van de kinderrechten. De jongerenombudsman zou dan ook over voldoende tijd en ondersteuning moeten beschikken om de taken naar behoren uit te voeren. Kinderen kunnen slechts tot op bepaalde hoogte voor hun eigen rechten opkomen en als volwassenen hebben wij de taak om ervoor te zorgen dat de rechten van kinderen worden nageleefd en nagestreefd.

Indien gekozen wordt voor een volwaardige functie van jongerenombudsman, dan vraagt dit om een andere samenwerking tussen de ombudsman en de jongerenombudsman dan nu het geval is. Mijns inziens zou dit moeten conform de inrichting in de andere gemeenten die beschikken over een kinderoombudsman. Tevens is het in dat geval aan te bevelen om de term jongerenombudsman te veranderen in jeugdombudsman. Het gaat immers over jeugd van 0-23 jaar en niet alleen over jongeren.

Mocht er worden gekozen voor een andere, minder formele invulling van de functie, dan zou een verandering van naamgeving, in bijvoorbeeld jeugdraadsman, bijdragen aan heldere verwachtingen bij burgers over wat deze persoon voor de jeugd kan betekenen en welke bevoegdheden hij heeft.

Ik vertrouw erop dat mijn advies zal bijdragen aan een weloverwogen besluit van de raad over de voortzetting en de toekomstige invulling van de functie jongerenombudsman.